

Số: /CV-TTĐVNN

Kon Tum, ngày tháng năm 2023

V/v phối hợp triển khai công tác Dự báo tình hình sinh vật hại cây trồng vụ mùa năm 2023

Kính gửi: UBND các xã, phường.

Căn cứ Hướng dẫn số 1152/SNN-TT&BVTV ngày 20/4/2023 của Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tỉnh Kon Tum, V/v ban hành Hướng dẫn bố trí cơ cấu giống và thời vụ gieo trồng vụ Mùa 2023 trên địa bàn tỉnh Kon Tum;

Căn cứ Dự báo số: 210/CCTT&BVTV, ngày 15/5/2023 của Chi cục TT&BVTV tỉnh Kon Tum, về việc đề nghị phối hợp triển khai công tác Dự báo tình hình sinh vật gây hại cây trồng vụ Mùa năm 2023;

Căn cứ Hướng dẫn số: 01/HD-PKT ngày 21/4/2023 của Phòng Kinh tế Thành phố, Hướng dẫn bố trí cơ cấu giống và thời vụ gieo trồng vụ Mùa năm 2023 trên địa bàn Thành phố Kon Tum;

Dựa vào số liệu thống kê kết quả điều tra, theo dõi tình hình sinh vật hại cây trồng trong nhiều năm gần đây và tình hình thực tế sản xuất trên địa bàn Thành phố.

Trung tâm Dịch vụ Nông nghiệp thành phố thông báo một số biện pháp kỹ thuật đầu vụ và dự báo tình hình sinh vật hại trên một số cây trồng chính, vụ Mùa năm 2023 trên địa bàn như sau:

I. MỘT SỐ BIỆN PHÁP KỸ THUẬT ĐẦU VỤ:

1. Cây lúa:

+ Hướng dẫn, vận động nhân dân tiến hành làm đất sớm, xử lý đất kỹ để đảm bảo đất đai được thuận thực, tồn dư thực vật trên đồng ruộng được hoai mục, tiêu diệt các mầm mống sâu bệnh hạn chế tồn lưu sang vụ sau.

+ Vận động toàn dân thường xuyên diệt chuột, ốc brou vàng.

+ Gieo cấy đúng thời vụ, gieo tập trung để hạn chế các đối tượng rầy nâu, rầy lưng trắng, bọ trĩ gây hại nặng.

+ Không gieo sạ quá dày và chú ý bón phân cân đối, hợp lý để tăng khả năng chống chịu sâu bệnh.

2. Trên cây ngô: Dọn sạch tàn dư thực vật vụ trước, tiêu diệt nguồn ký chủ để hạn chế sâu bệnh hại tồn lưu sang vụ sau.

3. Trên rau màu: Cần thực hiện biện pháp luân canh, không trồng liên tục một loại cây hoặc các cây cùng một họ trên cùng một diện tích đất canh tác để hạn chế sâu bệnh gây hại. Khi phải xử lý thuốc phòng trừ dịch hại thì ưu tiên sử dụng các loại thuốc có nguồn gốc sinh học, nguồn gốc thảo mộc để bảo vệ hệ sinh thái

đồng ruộng, đảm bảo an toàn cho sức khỏe người sản xuất cũng như đảm bảo an toàn thực phẩm, lưu ý phải tuân thủ hướng dẫn sử dụng trên nhãn thuốc về liều lượng và thời gian cách ly.

4. Trên cây cà phê: Cần tỉa cành tạo tán, cắt bỏ các cành tăm, cành mọc sâu trong tán, cành nằm ở nơi thiếu ánh sáng, các cành bị sâu hại, chỉ giữ lại số cành vừa phải ngay sau khi thu hoạch xong, thu dọn sạch tàn dư để hạn chế nơi trú ngụ của sâu bệnh. Tưới nước khi hoa phân hóa đã đủ độ chín (khi nụ hoa đã già, có màu xanh trắng). Cần chủ động nguồn nước tưới để kích cho hoa chỉ nở tập trung nhằm tạo cho độ đồng đều của quả, thuận lợi cho quá trình thu hoạch và bảo quản. Thường xuyên kiểm tra vườn, phát hiện và phòng trừ sâu bệnh hại kịp thời để cây sinh trưởng phát triển tốt.

5. Trên cây cao su:

+ Cao su kinh doanh, KTCB: Cần đảm bảo chế độ khai thác hợp lý, không khai thác mở quá cường độ. Nếu vườn cây bị sâu bệnh gây hại nặng thì phải tạm thời nghỉ cạo và xử lý thuốc hóa học trị bệnh.

+ Bón phân đầy đủ, cân đối để cây sinh trưởng, phát triển tốt, tăng khả năng chống chịu sâu bệnh.

II. DỰ BÁO MỘT SỐ LOẠI SINH VẬT GÂY HẠI CHÍNH TRÊN CÂY TRỒNG CHÍNH:

A - Dự báo một số sinh vật hại trên cây trồng chính:

2.1. Trên cây lúa:

2.1.1. Lúa nước: Đầu vụ chú ý Ốc bươu vàng, bọ trĩ, chuột; giữa vụ và cuối vụ chú ý rầy nâu, sâu cuốn lá nhỏ, bệnh đạo ôn lá, bệnh đạo ôn cổ bông, bệnh khô vằn, lem lép hạt,..

- Ốc bươu vàng: Thường tập trung gây hại hạt giống – giai đoạn mạ tại các địa phương trong tỉnh.

- Rầy nâu, rầy lưng trắng: Phát sinh ngay từ đầu vụ và có xu hướng gia tăng về mật độ vào giai đoạn lúa đẻ nhánh mạnh - làm đòng, có thể gây cháy rầy ở giai đoạn lúa vào chắc – chín. Đặc biệt chú ý ở các vùng có khả năng đầu tư thâm canh cao như: xã Đoàn Kết, xã Hoà Bình,... Trong vụ, rầy có khả năng phát sinh từ 2 - 3 lứa; nếu mật độ rầy cao vào giai đoạn lúa làm đòng - trổ bông - chắc chín thì có khả năng gây thiệt hại nặng đến năng suất và chất lượng lúa.

- Sâu cuốn lá nhỏ: Phát sinh từ giai đoạn đẻ nhánh trở đi, khả năng gây hại mạnh ở giai đoạn làm đòng, trổ bông. Các ruộng lúa gieo sạ dày, bón đạm nhiều thường bị gây hại mạnh hơn.

- Tuyến trùng rễ: Thường phát sinh cục bộ trên các ruộng lúa có tầng canh tác mỏng và thường xuyên thiếu nước.

- Bệnh đạo ôn:

+ Bệnh đạo ôn lá: Thường phát sinh mạnh vào giai đoạn đẻ nhánh - làm đòng trên các vùng có nguồn bệnh từ vụ trước để lại, ruộng lúa bón phân không

cân đối (*thừa đạm*), gieo sạ dày, giống lúa mẫn cảm với bệnh và điều kiện thời tiết bất thuận (*ấm độ và nhiệt độ cao*)

+ Bệnh đạo ôn cổ bông: Phát sinh vào giai đoạn trổ bông đến vào chắc, chín. Bệnh thường xuất hiện và gây hại nặng trên những ruộng lúa không xử lý bệnh đạo ôn lá triệt để và điều kiện thời tiết bất thuận (*ấm độ, nhiệt độ cao*).

- Bệnh khô vằn: Phát sinh gây hại mạnh từ giai đoạn cuối đẻ nhánh - làm đòng đến vào chắc. Bệnh có khả năng nhiễm trên tất cả các giống và ở nhiều vùng, bệnh nặng ở những vùng gieo sạ dày, bón thừa đạm.

- Bệnh đốm nâu: Thường phát sinh trên những ruộng lúa chăm sóc kém hoặc ruộng sử dụng hạt giống lúa đã nhiễm bệnh để gieo sạ.

- Bệnh lem lép hạt: Thường gây hại vào giai đoạn trổ - chín, đặc biệt trên ruộng lúa trổ muộn, gặp điều kiện thời tiết có mưa lớn bệnh sẽ phát sinh nặng.

2.1.2. Lúa cạn: Rầy các loại, bọ trĩ, sâu keo, sâu đục thân, ruồi đục nõn, bệnh đốm nâu có khả năng gây hại giai đoạn mạ - đẻ nhánh; bệnh đạo ôn, bệnh khô vằn có khả năng phát sinh gây hại giai đoạn đẻ nhánh - làm đòng - trổ - vào chắc trên những vùng gieo mật độ quá dày, bón phân không cân đối; bọ xít dài gây hại giai đoạn trổ bông đến chín sữa; chuột gây hại cao điềm vào đầu vụ và cuối vụ.

2.2. Trên cây Ngô: Sâu keo mùa Thu có thể phát sinh gây hại trên cây ngô từ giai đoạn cây con đến chắc hạt; sâu xám phát sinh đầu vụ, gây hại giai đoạn cây con đến 3 lá; sâu đục thân gây hại từ lúc ngô 7 - 9 lá trở đi; bệnh khô vằn, bệnh đốm lá phát sinh mạnh giai đoạn cây ngô 7 lá trở đi; rệp cò gây hại mạnh từ khi trổ cờ phun râu trở đi.

2.3. Trên cây Sắn:

- Bệnh khảm lá sắn có thể phát sinh gây hại trên cây sắn từ giai đoạn cây con đến trước thu hoạch. Đặc biệt trên diện tích sắn đã nhiễm bệnh khảm lá từ vụ trước; sử dụng hom giống đã nhiễm bệnh để trồng hoặc trồng giống sắn có khả năng kháng bệnh kém.

- Bệnh chổi rồng phát sinh gây hại mạnh trên cây sắn lưu vụ, sắn trái vụ và trồng hom giống đã nhiễm bệnh đặc biệt là giống sắn KM94.

Ngoài ra cần chú ý bọ phấn trắng, rệp sáp bột hồng, rệp sáp, nhện đỏ là những loại sinh vật gây hại đang có xu thế lây lan.

2.4. Trên cây Rau màu: Sâu tơ, sâu xanh, bọ nhảy, bệnh thán thư hại mạnh vào thời kỳ phát triển thân, lá; ruồi đục quả, bệnh đốm vòng, bệnh gỉ sắt hại chủ yếu giai đoạn ra quả non đến cuối vụ.

2.5. Trên các cây công nghiệp:

2.5.1. Cây cà phê: Rệp vảy xanh, rệp vảy nâu, rệp sáp hại cành, hại quả phát sinh gây hại mạnh ở hầu hết các vùng từ tháng 5 – 7. Sâu đục thân, mọt đục cành có khả năng phát sinh gây hại từ tháng 6 trở đi; Bệnh gỉ sắt, bệnh đốm mắt cua, bệnh nấm hồng, bệnh thán thư có khả năng phát sinh gây hại khoảng tháng 6 – 9; bệnh khô cành có khả năng phát sinh gây hại vào khoảng tháng 8 - 12 .

2.5.2. Cây Cao su: Bệnh héo đen đầu lá gây hại trên cao su trồng mới và KTCB trong mùa mưa; bệnh nấm hồng, bệnh loét sọc mặt cạo, bệnh nứt thân xì mũ thường phát sinh, gây hại mạnh vào các tháng 7 - 9 khi có lượng mưa nhiều.

2.5.3 Cây mía: Bọ hung đục gốc, xén tóc, sâu đục thân,... có khả năng phát sinh, gây hại.

2.6. Cây ăn quả: Các loại sinh vật gây hại trên cây ăn quả các loại như: Sâu vẽ bùa, nhện đỏ, rệp các loại, sâu đục thân, sâu đục cành, ruồi đục quả, bệnh thán thư, bệnh nứt thân xì mũ,... có khả năng phát sinh, gây hại tại các vùng trồng cây ăn quả.

2.7. Trên cây lâm nghiệp:

Cây bìi lời: Bọ trĩ, rệp, bệnh thối rễ, lở cổ rễ, tuyến trùng rễ gây hại nhẹ trên cây bìi lời giai đoạn vườn ươm, trồng mới vào tháng 6, 7.

B - Đối với cây mai dương: Cây thường sống ở ven suối, ven ao hồ có nước, hoa thường phát tán nhờ gió hoặc trôi theo nguồn nước. Đây là cây có khả năng xâm thực lớn vào mùa mưa, nếu không quản lý kịp thời chúng có thể xâm lấn và làm thu hẹp diện tích canh tác.

III. BIỆN PHÁP QUẢN LÝ SINH VẬT GÂY HẠI

1. Biện pháp quản lý sinh vật gây hại

1.1. Trên cây lúa:

1.1.1 Cây lúa nước:

- Khi thu hoạch xong lúa vụ Mùa 2023, tiến hành vệ sinh đồng ruộng, làm đất sớm để hạn chế nguồn sâu bệnh tồn lưu từ vụ Đông Xuân 2022-2023 lây lan sang vụ Mùa 2023.

- Gieo cấy đúng thời vụ, gieo tập trung để hạn chế các đối tượng rầy nâu, rầy lưng trắng, bọ trĩ, ... gây hại nặng.

- Áp dụng chương trình quản lý dịch hại tổng hợp (IPM), quản lý cây trồng tổng hợp (ICM) trên cây lúa ngay từ đầu vụ. Không nên sạ quá dày; bón phân cân đối giữa NPK, tăng cường sử dụng phân chuồng hoai mục tạo điều kiện cho cây sinh trưởng tốt, khuyến cáo bón thúc sớm (sau gieo sạ 12-15 ngày) để tạo điều kiện cho cây lúa đẻ nhánh tập trung, tăng khả năng chống chịu sâu bệnh.

- Chủ động thăm đồng thường xuyên, phát hiện và quản lý kịp thời các đối tượng dịch hại, hạn chế lây lan thành dịch.

- Vận động toàn dân thường xuyên diệt chuột, ốc bươu vàng...

1.1.2. Trên cây lúa cạn: Hướng dẫn nông dân vệ sinh đồng ruộng, cày bừa kỹ, phơi ải nhằm hạn chế nguồn bệnh đồng thời cải tạo độ phì của đất, làm cho đất tơi xốp, giúp cho bộ rễ phát triển tốt, cây sinh trưởng khỏe có khả năng chống chịu sâu, bệnh; gieo trồng khi đất đủ ẩm.

1.2. Trên cây ngô: Thường xuyên thăm đồng để phát hiện sinh vật gây hại và triển khai các biện pháp kỹ thuật phòng trừ các loại sinh vật gây hại kịp thời như sâu keo mùa Thu từ giai đoạn cây con đến giai đoạn chắc hạt; sâu xám, để giai

đoạn cây con; sâu đục thân giai đoạn phát triển thân lá, rệp cờ giai đoạn trở cờ phun râu - vào hạt; bệnh khô vằn từ giai đoạn xoáy nõn trở đi.

1.3. Trên cây sắn: Sử dụng giống sạch bệnh khảm lá và bệnh chồi rồng; giống kháng bệnh khảm lá để trồng; thường xuyên kiểm tra bệnh khảm lá virus, bệnh chồi rồng và có biện pháp xử lý kịp thời; chú ý điều tra phát hiện sớm, ngăn chặn sự gây hại và di chuyển của rệp sáp bột hồng, rệp sáp, rệp vẩy, bọ phấn trắng, nhện đỏ.

1.4. Trên cây rau màu: Hướng dẫn áp dụng chương trình IPM, Viet GAP, ... trên rau, luân canh để hạn chế sâu, bệnh; Khuyến cáo nông dân ưu tiên sử dụng các loại thuốc BVTV có nguồn gốc sinh học, thảo mộc; hạn chế tối đa việc sử dụng thuốc bảo vệ thực vật có nguồn gốc hóa học, nếu sử dụng phải đảm bảo được thời gian cách ly khi thu hoạch.

1.5. Trên các loại cây công nghiệp:

1.5.1 Cây cà phê: Theo dõi, quản lý và phòng trừ sâu, bệnh hại kịp thời để cây sinh trưởng phát triển tốt. Tỉa cành, tạo tán, vặt chồi đúng kỹ thuật để tạo độ thông thoáng trong vườn cây, tăng khả năng chống chịu sâu bệnh hại.

1.5.2 Cây cao su:

- Trồng mới: Cây giống phải được xử lý sạch bệnh trước khi trồng; bón phân đầy đủ, cân đối để cây sinh trưởng, phát triển tốt, tăng khả năng chống chịu sâu, bệnh.

- Cao su kiến thiết cơ bản: Tiến hành trồng dặm kịp thời trong năm đầu kiến thiết cơ bản bằng cây giống cao su bầu có 3 tầng lá trở lên; trồng xen một số cây ngắn ngày trong thời kỳ kiến thiết cơ bản khi cây chưa khép để tăng thu nhập và cải tạo đất.

- Cao su kinh doanh: Cần đảm bảo chế độ khai thác hợp lý; nếu vườn cây bị bệnh gây hại nặng thì phải tạm thời nghỉ cạo và xử lý bệnh; những vườn cây thường hay bị bệnh phấn trắng cần bón tăng lượng phân kali.

1.5.3 Cây mía: Điều tra, phát hiện sớm các đối tượng như bọ hung, xén tóc, sâu đục thân,... để phòng trừ kịp thời,

1.6. Trên cây ăn quả:

- Trồng mới: Cần phải đào hố, xử lý hố tốt trước khi trồng. Chọn giống khỏe, sạch bệnh và có nguồn gốc rõ ràng.

- Điều tra phát hiện và có biện pháp quản lý sâu bệnh hại kịp thời.

- Riêng đối với dòi đục quả: Bà con nông dân có thể sử dụng các loại bì bao quả chuyên dụng để bọc quả ngay từ khi quả đang con nhỏ để phòng và đồng thời sử dụng các bẫy để bẫy trưởng thành của dòi đục quả.

1.7. Trên cây lâm nghiệp: Cây bời lời: Điều tra phát hiện và phòng trừ sinh vật hại kịp thời.

2. Đối với cây Mai dương:

Tùy vào địa hình có cây mai dương, các địa phương chủ động ra quân để xử lý bằng các biện pháp kỹ thuật, không để cây mai dương lây lan ra diện rộng làm ảnh hưởng đến diện tích canh tác của nhân dân.

Trên đây là dự báo tình hình sâu bệnh hại cây trồng vụ Mùa 2023 của Trung tâm dịch vụ nông nghiệp thành phố, kính đề nghị UBND các xã phường chủ động hướng dẫn, vận động nhân dân, công dân thực hiện tốt./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- UBND Tp (b/c)
- Chi cục TT&BVTV Tỉnh (b/c);
- Phòng KT Tp(p/h);
- TT VH-TT-DL và TT TP (đưa tin);
- Lưu VT.

GIÁM ĐỐC

Bùi Văn Thọ